

DIGITALE TIJDREIS

Wie onze voorouders waren, is met digitaal stamboomonderzoek vaak makkelijk na te pluizen. Maar hoe zag de wereld eruit waarin ze leefden? Check het online.

Een stukje Nederland
uit 1853

Helaas, de tijdmachine bestaat (nog) niet. Je overgrootouders daadwerkelijk ontmoeten en zien hoe ze leefden en wat ze meemaakten, is er niet bij. Wil je toch meer weten dan wie je voorouders waren en wanneer ze leefden en overleden, dan ben je aangewezen

op verhalen en beeldmateriaal van vroeger. Een mogelijkheid is dat je bij een archief naar binnen stapt en daar op zoek gaat naar bronmateriaal. Handiger is het natuurlijk om vanuit je luie stoel op zoek te gaan naar artikelen, foto's en kaarten die laten zien hoe Nederland, je geboortestreek of het dorp van je overgrootouders eruitzagen en wat de vorige generaties hebben meegemaakt. Er zijn tal van bronnen die je zoektocht makkelijker maken. Wel zijn digitale verzamelingen vaak heel specifiek en incompleet. Of het aanbod is zo groot dat je door de bomen het bos niet ziet. Nog een uitdaging: als je eenmaal begint met zoeken, stuit je op allerlei interessante feiten en verhalen die je afleiden van je zoektocht. Leuk, maar tijdrovend. Gelukkig zijn er steeds meer plekken waar informatie uit verschillende bronnen op een handige manier wordt gekoppeld, zodat je het verleden steeds sneller ontfaft.

Tullemans

Bronvermelding

Registratiecode: VFBKNL046788
Titel: Bidprentje Tullemans (Maria Elisabeth)
Afbeelding: 0016000540.jpg
Deelbibliotheek: Bidprentjes Eindhoven
Familiennaam: Tullemans
Voornaam: Maria Elisabeth
Plaats: Heeze
Onderwerp: Rol: Hoofdpersoon
Geboortedatum: 04-02-1888
Overlijdensdatum: 13-06-1965
Geslacht: V

Afbeelding

Download

Bekijk

Een bidprentje met informatie over geboorte en overlijden

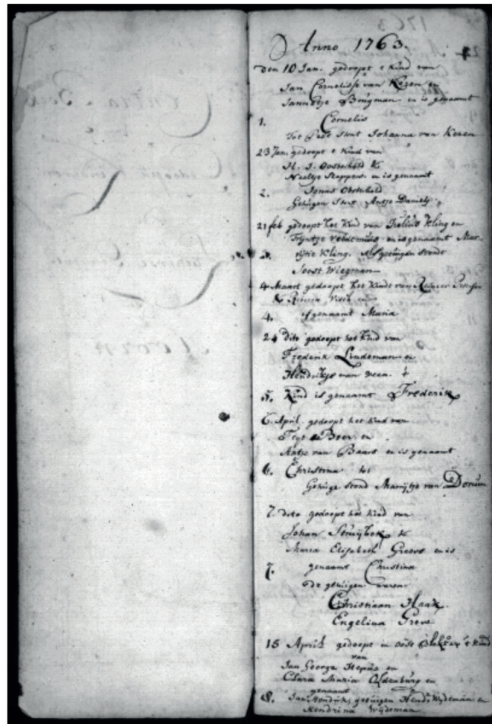
WAT DEED MIJN FAMILIE?

Naast je stamboom valt er online nog veel meer over je familie te ontdekken, zeker als het de laatste pakweg 150 jaar betreft. Zo zou je er misschien achter willen komen of je familieleden hebt die in de Tweede Wereldoorlog in een kamp hebben gezeten. Of die juist een NSB-verleden hebben. Benieuwd of er criminelen onder je voorvaderen zaten? Of hoe je familiewapen eruitziet? Voor het antwoord op deze vragen is het Centrum voor Familiegeschiedenis (www.cbg.nl) een goed startpunt.

Deze site helpt je niet alleen bij stamboomonderzoek, maar biedt een flinke verzameling historische documenten die Nederlandse archiefinstellingen samen aanbieden. Het handige is dat je met één zoekopdracht de hele collectie kunt doorzoeken. Dat levert, na wat speurwerk, vaak verrassende documenten op. Denk aan overlijdensadvertenties, gearchiveerde foto's en bidprentjes. Naast de collectie van het CBG kun je ook zoeken in de ruim 43 miljoen aktes en 117 miljoen persoonsvermeldingen uit WieWasWie. Hierin zijn historische documenten te vinden, zoals familieadvertenties tot 1970. Deze zijn uitgeknipt en geïndexeerd door vrijwilligers. Mocht je willen weten of je voorouders hebt die te maken hebben gehad met een misdrijf, dan is het Algemeen Politieblad een mooi hulpmiddel. Het blad bestaat voor een groot deel uit signalementen van personen. Bijvoorbeeld van uitgezette of juist tot het land toegelaten vreemdelingen, verdachten en daders van misdrijven, van vermiste personen en deserteurs

DOWNLOADEN

Wanneer je de gevonden documenten wilt downloaden om ze uitgebreider te bekijken, is dat niet gratis. Je kunt ervoor kiezen op één regenachtige dag zoveel mogelijk informatie op te diepen en maximaal duizend afbeeldingen te downloaden. Je betaalt dan eenmalig € 6,50. Een jaar lang grasduinen kan als je vriend van het CBG wordt. Je betaalt dan € 41,50. Hiermee ondersteun je de organisatie bovendien in het beschikbaar stellen van bronnen, het geven van adviezen en het

Bron: www.archieven.nl

Documenten bij een huwelijk

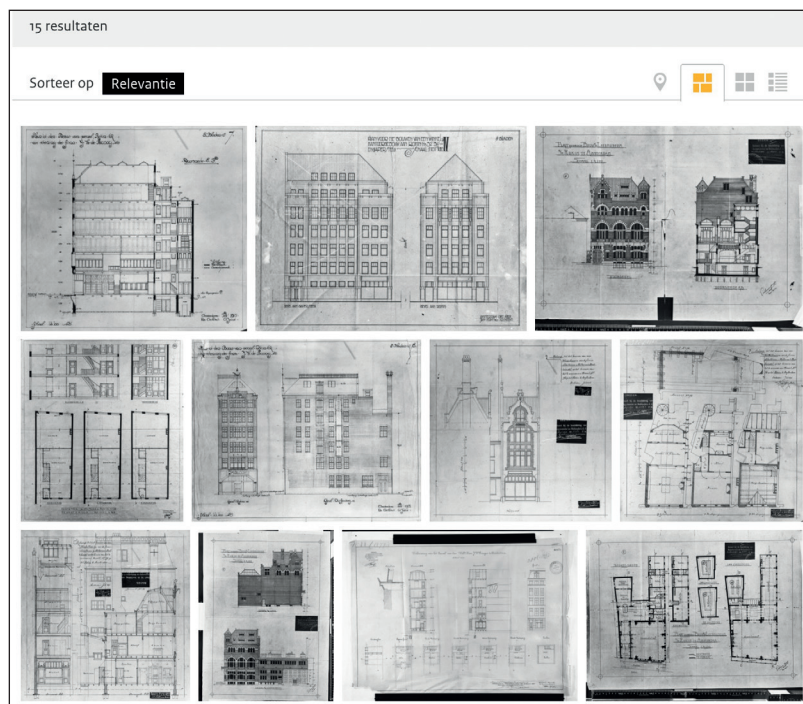
verrichten van onderzoek. Sommige stukken zijn alleen in archieven in te zien. Deze kun je aanvragen en zijn niet via de site te zien.

Het zoeken op familie- en plaatsnaam kan een wat onoverzichtelijk beeld opleveren. Daarom helpt de site je met een aantal artikelen om wat systematischer te werk te gaan. Zo lees je in een uitgebreid artikel welke documenten je verder kunnen helpen als je meer wilt weten over je familie in de Tweede Wereldoorlog of hoe je geëmigreerde voorouders opzoekt.

Voor nog meer informatie over je voorouders kun je terecht op archieven.nl. Op deze site vind je archiefmateriaal van meer dan tachtig organisa- ►

Tijdreizen met virtual reality

Met Virtual reality komen we waarschijnlijk het dichtst in de buurt van fysiek tijdreizen. Er zijn al verschillende initiatieven waarmee je het verleden zo levensecht mogelijk kunt beleven. Het Scheepvaartmuseum in Amsterdam lanceerde eind vorig jaar de VR-reis Dare to Discover. Hiermee word je teruggevoerd naar de Gouden Eeuw, waarbij je onder andere meemaakt hoe bemanning wordt ingescheept bij de VOC. In het Muntgebouw in Utrecht kun je in een VR-escape room proberen de wereld van de ondergang te redden door in de tijd te reizen. En een basisschool in het Drentse Borger heeft een tijdreis ontwikkeld waarbij leerlingen met een VR-bril op naar het Hunebedcentrum gaan.

Oude bouwtekeningen van woningen

ties. Dit zijn vooral streek- en gemeentearchieven, maar bijvoorbeeld ook archieven van het Rode Kruis, het Nederlands Instituut voor Militaire Historie en het Kamparchieef van Duitse kampen in Nederland.

Veel scans van archiefstukken kun je gratis inzien en downloaden. Soms is een stuk alleen in een van de archieven te bekijken. Hiervoor maak je via de site een afspraak.

HOE ZAG MIJN WOONPLAATS ERUIT?

Hoe zag mijn straat er begin vorige eeuw uit? Welke winkels waren er in de stad? In de Beeldbank van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (beeldbank.cultureelerfgoed.nl) vind je bijna een miljoen foto's en tekeningen van erfgoed van verschillende bronnen. De meeste foto's zijn gemaakt in de twintigste eeuw. Op veel van de afbeeldingen kun je de details zien door in te zoomen. De meeste afbeeldingen zijn vrij van rechten en gratis te downloaden.

Ben je op zoek naar historische informatie over je woning of andere panden? Via de Beeldbank heb je ook toegang tot kadastrale kaarten van 1811 tot 1832. Voor de liefhebbers!

KAARTEN

Wil je iets meer uitzoemen en zien hoe bijvoorbeeld je woonplaats in de afgelopen eeuwen

is veranderd? De Topotijdreis (www.topotijdreis) doet zijn naam eer aan. De site brengt topografische kaarten uit heel Nederland in beeld. Deze site gebruikt de kaarten van het Topographisch Bureau, dat vanaf 1815 geografische informatie van Nederland bijhield, en plakt op een inventieve manier verschillende kaarten aan elkaar.

In de standaardweergave zie je de kaart van Nederland uit 1925, waarop de Zuiderzee nog direct in het oog springt. Met de verticale tijdbalk aan de linkerkant scroll je naar een recentere of oudere kaart. Dubbelklikken op een bepaalde plek op de kaart zorgt dat je tot in groot detail kunt inzoomen. Ook leuk: als je op de afspeelknop in de standaardweergave klikt, zie je iedere seconde een kaart van het volgende jaar en krijg je een mooi beeld van de topografie door de jaren heen. Heb je behoefte aan wat meer context bij ouder kaartenmateriaal? Op dpc.uba.uva.nl/kaartencollectie kun je zoeken in de collectie kaarten van de Universiteit van Amsterdam. Hier geen gedetailleerde kaarten van heel Nederland, maar wel een uitgebreide zoekmogelijkheid om verschillende kaarten te bekijken. Vooral de beschrijvingen bij de kaarten bieden soms een verrassend historisch inkijkje. Wie over de grens historische kaarten wil bekijken, kan het best beginnen op www.oldmapsonline.org.

WAT GEBEURDE ER?

Om een beter beeld te krijgen van het leven van je voorouders, is het ook aardig om het nieuws uit een bepaalde periode te achterhalen. Hoe lagen de politieke verhoudingen? Waar maakten mensen zich in het dorp destijds druk om? Kranten zijn een prachtige bron om daar meer inzicht in te krijgen. Dé bron voor historische kranten uit de afgelopen vier eeuwen is Delpher (www.delpher.nl). Bij het zoeken hoeft je je niet te beperken tot een datum. Ook zoeken op een gebeurtenis is mogelijk, bijvoorbeeld 'gemeenteraadsverkiezingen'. De site heeft handige filters om je zoekopdracht te verfijnen. Zo heb je heel snel het nieuws over een specifieke gebeurtenis in een lokale krant gevonden. In de weergave van de krant zelf vind je gele markeringen van je zoekwoorden.

Natuurlijk is het leuk om de voorpagina van je geboortejahr of Bevrijdingsdag op te zoeken, maar de regionale en lokale kranten bieden een schat

Bron: www.delpher.nl.

Een krantenbericht over de inhuldiging van koningin Juliana

aan informatie als je wilt weten wat er speelde in de plaats en de tijd van je voorouders. Delpher bevat ruim twaalf miljoen Nederlandse krantenpagina's. Daarnaast kun je zoeken in boeken, tijdschriften uit de afgelopen twee eeuwen en radiobulletins uit de periode 1937-1984.

Als je je beperkt tot het nieuws van de twintigste eeuw, kun je je zoektocht aanvullen met het ANP-archief (www.anp-archief.nl). Hier vind je persfoto's van na de Tweede Wereldoorlog en nieuwsberichten uit het tekstarchief en radiobulletins vanaf 1937, goed voor een paar honderd meter aan archiefmateriaal.

GEHEUGEN

Een beeld zegt soms meer dan... Daarom is het interessant om rond te kijken of specifiek op zoek te gaan in een grote historische beeldbank als Het Geheugen van Nederland (www.geheugenvannederland.nl). Het Geheugen bevat schilderijen, tekeningen, foto's, beeldhouwwerken, keramiek, postzegels, affiches en krantenknipsels uit meer dan honderd Nederlandse musea, archieven en bibliotheken. Het Geheugen van Nederland is een dienst van de Koninklijke Bibliotheek en

Street View als tijdmachine

Hoe mooi zou het zijn als je virtueel rond zou kunnen dwalen door je woonplaats van vroeger. Het is een onmogelijke opgave om de hele wereld in een Street View-tijdmachine te stoppen, maar lijkt het je het leuk om rond te dwalen over Fifth Avenue in New York anno 1911? Kijk op <https://publicdomain.nypl.org/fifth-avenue/>.

Nostalgisch ronddwalen in je eigen straat vanaf 1900? Dat zal er waarschijnlijk nooit in zitten. Toekomstige generaties die in ons verleden willen graven, hebben het straks een stuk makkelijker. Met de Historie-functie van Street View zijn afbeeldingen beschikbaar van locaties vanaf 2007. Geef een adres op op maps.google.nl, klik op de foto en kies een jaar bij de klok boven de afbeelding.

Fifth Avenue in New York in 1911, gereconstrueerd in Google Street View.

wordt sinds 2012 helaas niet meer aangevuld. Het is makkelijk je te verliezen in deze site, ook als je niet op zoek bent naar een specifiek onderwerp. Met één druk op de knop laat je je steeds verrassen en beland je weer in een andere tijd. ■

HANDIGE WEBSITES

Centrum voor Familiegesciedenis	www.cbg.nl
Diverse archieven	www.archieven.nl
Beeldbank Cultureel Erfgoed	beeldbank.cultureelerfgoed.nl
Topografische kaarten vanaf 1815	www.topotijdreis.nl
Verschillende topografische kaarten met uitleg	dpc.uba.uva.nl/kaartencollectie
Historische kaarten internationaal	www.oldmapsonline.org
Historische kranten, tijdschriften en boeken	www.delpher.nl
Historische nieuwsberichten	www.anp-archief.nl
Historische beeldbank	www.geheugenvannederland.nl